

Інтерактивний підхід до викладання іноземної мови у процесі професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів

Статтю присвячено проблемі використання інтерактивного підходу до викладання іноземної мови. На думку авторки застосування інтерактивного підходу у навчально-виховному процесі сприятиме набуттю комунікативного досвіду, активізації креативного потенціалу майбутніх педагогів та стимуляції інтересу до подальшого самостійного вивчення мови.

Ключові слова: професійна освіта, вчитель початкових класів, стимуляція інтересу до вивчення мови, інтерактивні технології.

Професійна освіта педагога – вчителя початкових класів передбачає формування готовності майбутніх учителів до викладання іноземної мови. На нашу думку передумовою ефективної професійної діяльності є не лише базові знання з іноземної мови та психолого-педагогічних особливостей її викладання у початкових класах, а і усвідомлення змісту та обізнаність із найсучаснішими науковими трендами і технологічними підходами.

Певним аспектам викладання іноземної мови на початковому етапі її вивчення присвячена велика кількість праць за авторством науковців: П. Вітті, Е.Гірусова, О.Дем'янчука, О. Іванової-Комарчук, О.Киричука, М. Кларіна, О.Леонтєва, Н.Максимової, Є.Нікітіна, В.Ніколко, Л.Порох, Т. Фаррела та багатьох інших.

Проте на нашу думку, відчутним і надалі є брак сучасних педагогічних технологій, розроблених з урахуванням факторів, які негативно позначаються на бажанні молоді вивчати іноземну мову:

- відсутність комунікативних навичок;

- брак інформації про культуру країни, мова якої вивчається;
- швидкий розвиток інших джерел отримання інформації, за допомогою яких можна суттєво спростити переклад з однієї на іншу мову.

Особливістю сучасних інформаційних джерел є інтерактивність. Термін "інтерактивний" може бути перекладено як "взаємодіючий". У вузькому розумінні використання інтерактивних технологій у навчально-виховному процесі зводиться до застосування інтерактивних гаджетів (інтерактивної дошки, мобільного телефону, комп'ютера).

В більш широкому тлумаченні (за О. Івановою-Комарщук) педагоги порівнюють його з відомими раніше пасивним і активним навчанням. Якщо пасивне навчання – це репродуктивний метод, це вимога слухати та дивитись, активне – це безпосередня участь дитини у викладі матеріалу, то інтерактивне – це рівноправна взаємодія вчителя й учня. [11]

Можемо знайти також різні підходи до класифікації інтерактивних методів навчання. Так, в основу класифікації інтерактивних методів навчання дослідник М. В. Кларін поклав принцип активності. Він характеризує методи фізичної, соціальної, пізнавальної активності. Прикладами першої активності є зміна робочого місця, запис, малювання тощо. На його думку в соціальну активність учні включені тоді, коли ставлять запитання, відповідають тощо. Пізнавальна активність є доповненням викладеного матеріалу, самостійний пошук вирішення поставленої задачі. Всі три види активності є взаємопов'язаними.

О. В. Киричук механізми спілкування у контексті інтерактивності розглядає як форми реалізації його основних функцій: інформаційної, пізнавальної, мотиваційної та регулятивної. [11]

У ході викладання іноземної мови на початковому етапі ми хочемо звернутися до більш широкого тлумачення терміну «Інтерактивність», коли мають на увазі специфічну активну взаємодію вчителя та учня і залучення останнього до співтворчості, співфантазування, гри.

Метою нашого дослідження є окреслення методичного потенціалу застосування інтерактивного підходу у ході навчання іноземної мови. **Завданнями** дослідження є: дослідження можливості максимального урахування інтересів сучасної аудиторії, пошук засобів створення продуктивної взаємодії між викладачем та студентською аудиторією у ході навчання іноземної мови, активізація креативного потенціалу майбутніх педагогів.

Сучасні технічні інтерактивні засоби уможливають використання науково-популярних, документальних фільмів, презентацій, просто ілюстрацій у ході вивчення іноземної мови з метою збагачення соціокультурного компоненту освіти.

На тлі тотального скорочення годин на аудиторне вивчення предметів варто не лише надати студенту для підготовки перелік сучасних наукових публікацій, а і перелік посилань на медійні та інтерактивні ресурси, що дозволять розширити світогляд та поглибити соціокультурний компонент фахової освіти. У такому контексті складно переоцінити мережу «інтернет», яка надає можливості добору та перегляду навчальних та науково-популярних фільмів. Вони набувають актуальності сьогодні через поміркований бюджет та якісний розвиток і доступність технологій.

А. Бартон наводить кілька найбільш популярних форм:

- poetic/ поетична (лірична, побудована на асоціаціях);
- expository/ експозитивна (хронологічне відбиття подій біографії, тощо);
- observational/ оглядова (спонтанне фільмування, спостереження);
- participatory/ присутності (виклад подій від імені учасника);
- reflexive / зворотня (оповідується про почуття та відчуття, аналіз події);
- performative/ показова (розповідь від першої особи, автобіографія). [12]

З документальним кіно можна безкоштовно ознайомитися (подивитися в режимі «on-line») на кількох доступних сайтах: «Top Documentary», «Documentary Heaven», «Documentary Storm», «Documentary Addict». Матеріали можна обирати із запропонованих категорій («Art», «Science and

technology», «Nature», «Society», «Celebrity», «Biography», «Medicine», «History», «Environment», «Psychology», «Philosophy», «Mass Media», «Religion», «Mystery», «Crime», «Drugs»), орієнтуючись на рейтингову оцінку. Таке кіно має ряд особливостей, що можуть бути цікавими з методичної точки зору:

- документальний матеріал може бути надзвичайно інформативним, ефективно сприяти формуванню соціокультурної компетенції, значно розширити уявлення про культурні реалії сучасності;

- дозволяє деталізувати окремі теми, інтегрувати вивчення англійської мови з вивченням будь-якого предмету;

- уможливорює використання автентичного матеріалу (насиченого ідіоматичними, сленговими одиницями) та сприяє компенсації браку англомовного середовища;

- забезпечує добір матеріалів, які найбільш повно відповідають інтересам аудиторії;

- сприяє вихованню особистості у відповідності до загальнолюдських моральних цінностей;

- може бути з успіхом використане у ході аудіювання. Документальні матеріали різняться за тривалістю: від так званих «Shorties», які можуть тривати віз 4-10 хвилин, до багатогодинних (які можна демонструвати посерійно, поступово).

Під час підготовки до використання документальних фільмів варто взяти до уваги наступні моменти: мету, предмет, орієнтовну вікову аудиторію, час на перегляд, необхідне обладнання та матеріали. Перед презентацією матеріалу варто зацікавити аудиторію (як варіант, пропонуючи з назви та перших кадрів вгадати, про що піде мова), деталізувати або нагадати окремі факти (у дискусивній формі, якщо час та вік аудиторії дозволяє). Не завжди документальний фільм доцільно переглядати повторно, оскільки це негативно відбивається на ентузіазмі аудиторії. Варто використовувати

роздаткові матеріали, в яких у ході перегляду зазначають почуті дати, імена, співставляють написані на дошці прикметники, тощо.

Одним із цікавих технічних гаджетів, яким можна ефективно скористатись у процесі вивчення іноземної мови є також інтерактивна дошка. Інтерактивна дошка сприяє оптимізації вивчення іноземної мови, оволодінню новими інформаційними технологіями, уможлиблює використання технологій, які б відповідали інтересам сучасного молодіжного соціуму. Сучасний вчитель має бути обізнаний з методичним потенціалом та володіти технологіями використання таких гаджетів у професійній діяльності.

Західні методисти присвятили проблемі використання інтерактивної дошки досить велику кількість наукових праць. Так, усі бажаючі можуть ознайомитись із ідеями практичного застосування інтерактивної дошки на спеціальному сайті («www.itilt.eu»). Дошку можна використати у процесі формування навичок слухання, говоріння, читання та письма. Під час встановлення дошки в аудиторії, як правило, враховують наступні фактори:

- кількість студентів (учнів), що впливатиме на розмір потрібної дошки;
- середній зріст учнів (вони мають діставати до більшої частини дошки);
- усі мають добре бачити екран (краще розташовувати її у центрі стіни);
- необхідно врахувати як відбиватиметься сонячне або штучне світло, аби це не впливало на зображення (як правило, додатково виникає потреба у встановленні штор або жалюзі);
- відсутність необхідності розташування комп'ютера безпосередньо поблизу дошки;
- наявність окремої клавіатури (яку можна передавати студентам, учням) уможливить друк великих шматків тексту.

Перед підготовкою до заняття вчитель має систематизувати файли, які збирається використати (за темою, класом, номером заняття).

Інформацію можна також використати із ноутбука, але у такому випадку дошка та ваш гаджет потребує синхронізації. Якщо вчитель має намір використати якийсь сайт у ході уроку, варто було б попередньо його

відкрити або зберегти посилання, аби мінімізувати час на його пошуки. Починати треба із використання програм, з якими викладач добре знайомий (із використання кліпів, фото, презентацій з метою візуалізації інформації). Вчитель має враховувати також колір та розмір шрифту. За потреби можна під'єднати принтер, сканер, мікрофон, колонки.

Деякі виробники пропонують спеціальні меню для учнів з метою поглиблення інтерактивності, під'єднані безпосередньо до дошки, варто пояснити аудиторії особливості їх використання. Інтерактивну дошку можна ефективно використати у процесі рольової гри або переказу текстів (учень може сам додавати або змінювати героїв, сюжет, кінцівку, обираючи із запропонованих варіантів), зараз існує безліч ресурсів, що пропонують карти, картинки, діаграми та відео, які можна використати.

Майбутні педагоги мають також отримати знання про розмаїття книжкового ринку та наявність сучасних закордонних методичних розробок, що відображають загальнокультурні тенденції, є унікальними, інтегративними, комунікативно спрямованими та тяжіють до інтерактивності.

Ми вважаємо, що змістовий компонент сучасної професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів створює певні умови для формування інтересу до вивчення іноземної мови, водночас консервативність контенту дисциплін, які забезпечують оволодіння іноземною мовою та технологіями її викладання у початкових класах не відображає сучасних тенденцій у світовому інформаційному просторі.

Нагальним та **перспективним** залишається пошук сучасних педагогічних технологій, які б стимулювали інтерес до вивчення іноземної мови шляхом залучення новітніх джерел отримання інформації та враховували б інтерактивний підхід до добору контенту та методів його опрацювання.

Перелік використаних джерел:

1. Алієва Т. Як дитина сприймає художню літературу // Т. Алієва. Дошкільне виховання. – 1996. – № 5 – С. 81–85.
2. Белкіна Є. Від подиву до творчості. Естетичне виховання дітей засобами образотворчого мистецтва // Є. Белкіна. Мистецтво та освіта. — 1998. — № 2. — С. 12–18.
3. Гейко І. Використання інтерактивних форм і методів навчання. З досвіду роботи // І. Гейко. Тема. – 2004. – № 3/4. – С. 229 – 232.
4. Єльнікова О.В. Інтерактивні методи навчання, їх місце у класифікації педагогічних інновацій // О.В. Єльнікова. Імідж сучасного педагога. – 2001. – № 3–4 (14–15). – С. 71–74.
5. Комар О. Навчання школярів за інтерактивними методами // О. Комар. Рідна школа. – 2006. – № 5. – с. 57–60.
6. Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології / А.С. Нісімчук, О.С. Падалка, О.Т. Шпак. – К, 2000. – 368 с.
7. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи: Підручник для студентів педагогічних факультетів / О.Я савченко. – К.: Абрис, 1997. – 416 с.
8. Щербан Т. Сугестивність художнього образу / Т. Щербан // Педагогіка і психологія професійної освіти. Науково-методичний журнал. – 2004. – № 1. – С. 98–103.
9. Sebesta Sam Leaton, Iverson Villiam I. Literature for Thursday`s child, Science Reseach Associates, Inc., 1975, pp. 6, 7, 113, 114, 180, 202, 345, 346.
10. Farrel, T. Reflective teaching. The principles and practices, English Teaching Forum, 41, 4, pp. 14-22.
11. <http://osvita.ua/school/method/technol/6564/>
12. <http://alexburtonjournal.blogspot.com/2007/11/documentary-form.html>

Рудыч Оксана
доц., канд. пед. наук,
(г. Полтава)

Интерактивный подход к преподаванию иностранного языка в процессе профессиональной подготовки будущих учителей начальных классов

Аннотация

Статья посвящена проблеме использованию интерактивного подхода в процессе преподавания иностранного языка. По мнению автора использование интерактивного подхода во время работы окажет позитивное влияние на формирование коммуникативного опыта, активизирует креативный потенциал будущих педагогов, будет стимулировать интерес к дальнейшему самостоятельному изучению языка.

Ключевые слова: психолого-педагогический, профессиональное образование, учитель начальных классов, стимуляция интереса к изучению языка, интерактивные технологии.

**Rudych Oksana
(Poltava)**

Interactive approach to foreign language teaching while future primary school teachers' professional training

The article is devoted to the actual questions of foreign language teaching while future teacher's training. Modern approaches to interactive educative technologies are analyzed. Some peculiarities of the effective future teacher's training for foreign language teaching were revealed.

Key words: interactive technology, primary school teacher, psychological-pedagogical potential, professional training, children's interest in language studying.